

15.09.2021

Amnestys innspill til Norges posisjoner i arbeidet med EUs Digital Services Act

Amnesty International Norge ønsker arbeidet med Digital Services Act (DSA) velkommen og håper innføringen av DSA vil bidra til økt regulering og ansvarliggjøring av digitale plattformer slik at internettbrukeres menneskerettigheter blir ivaretatt i større grad enn de blir i dag.

I 2019 lanserte Amnesty International den banebrytende rapporten «[Surveillance Giants: How the business model of Google and Facebook threatens human rights](#)». Rapporten setter søkelys på hvordan Facebook og Google sin forretningsmodell undergraver grunnleggende menneskerettigheter, inkludert retten til personvern og ytringsfrihet. Datagigantenes forretningsmodell er bygget på masseovervåkning. Selskapene skaffer seg tilgang til de mest intime detaljer om brukerne sine og kategoriserer informasjonen med hjelp av algoritmer. Denne informasjonen blir også solgt videre, og brukt målrettet mot enkeltindivider i form av reklame og annonsering. Forretningsmodellen er gjennomgående uforenelig med retten til privatliv og medfører store menneskerettslige utfordringer.

Derfor mener Amnesty International at et [forbud mot overvåkningsbasert markedsføring er nødvendig](#). Norge bør jobbe målrettet for å beskytte internettbrukere mot uønsket overvåkning og påvirkning gjennom digitale plattformsselskapers datainnsamling, og bidra til at innholdet i DSA legger til rette for dette. DSA bør sikre at tilgangen til og bruk av plattformsselskapers tjenester ikke er betinget av at bruker må si fra seg egne rettigheter. Å tilby gratis internettjenester i bytte mot enkeltindividers rettigheter er uakseptabelt. Derfor bør Norge støtte opp om et forbud mot overvåkningsbasert markedsføring.

Forbud mot overvåkningsbasert markedsføring

Datagigantene vet alt om oss, utnytter seg av våre svakheter og bruker innsamlet informasjon mot oss i form av målrettet reklame. Et av hovedformålene med GDPR (EUs personvernforordning) er å sikre enkeltindivider egen kontroll over personlige data, men det nåværende økosystemet for digital markedsføring bidrar til det motsatte. Reklame som er basert på masseovervåkning, sporing og profilering av enkeltindivider utgjør en alvorlig sikkerhetsrisiko og truer våre personvernrettigheter. Som internettbrukere utsettes vi daglig

for omfattende kommersiell overvåkning som gjør oss sårbare for systematisk manipulering og diskriminering. Dette er et alvorlig menneskerettslig problem som krever at stater tar grep for å beskytte internettbrukeres rettigheter.

Et forbud mot overvåkningsbasert markedsføring vil bety en stor endring i dagens praksis for digital markedsføring, og gir oss muligheten til å innrette digital markedsføring på en måte som ikke bidrar til menneskerettighetsbrudd. Det finnes andre former for digital markedsføring som kan komme både internettbrukere og annonsører til gode. Som et minstekrav bør internettbrukere få informasjon om hvorfor de vises ulike type reklame på nett. Digital markedsføring kan og vil fortsatt være lønnsom og målrettet, men bør i større grad foregå på internettbrukernes premisser. Kontekstuell markedsføring der forbrukeren selv setter premissene for hva slags type reklame de ønsker å se er et godt alternativ, som også gir annonsører oversikt og kontroll over hvor annonsene presenteres og hvem de vises for. Slik type markedsføring kan også gi betydelig inntekt til annonsørbransjen, og er beskrevet mer utfyllende i Forbrukerrådets [rapport «Time to Ban Surveillance-Based Advertising»](#).

Stater, inkludert Norge, har hittil gjort for lite for å beskytte og verne om internettbrukeres rettigheter. Innføringen av et forbud mot overvåkningsbasert markedsføring vil være en unik mulighet til å ta oppgjør med overvåkningsøkonomien og forretningsmodellen til datagigantene. Facebook og Google har i stor grad har fått operere akkurat som de vil, på bekostning av enkeltindividers rettigheter. De alvorlige menneskerettslige utfordringene og negative samfunnsmessige konsekvensene kan ikke ignoreres lenger. DSA er en unik mulighet til å ansvarliggjøre datagigantene, forby overvåkningsbasert markedsføring og slik sikre enkeltindividers rettigheter på nett.

Amnesty International ønsker Kommunal- og Moderniseringsdepartementet lykke til i arbeidet med DSA og oppfordrer Norge til å støtte et forbud mot overvåkningsbasert markedsføring!

Vennlig hilsen, på vegne av Amnesty International Norge

Tale Hungnes, politikk- og samfunnssjef. E-post thungnes@amnesty.no, telefon 958 33 431

Ingrid Stolpestad, politisk rådgiver. E-post istolpestad@amnesty.no, telefon 993 64 696